

AYI İLE ÜÇ ÖKÜZ

Üç tane öküz vardı,
Üçü de birbiriyle kardeş gibiydi,
Biri kara,
Biri kırmızı,
Biri de boz renkliydi.
Kurt onlara yaklaşamazdı,
Ayı onlarla başedemezdi,
Onların hepsi bu dağların büyükleriydi.
Saygınlık ve büyüklük ayının elinden çıkmıştı,
Ayının gözüne geceleri uyku girmiyordu...

Bir gün, ayı çıkıp geldi kırmızı öküz ile boz öküzün yanına dedi ki:

“Ey ağalar, ey paşalar!
Siz dağların büyüklerisiniz!
Hem günlerin sahibi,
hem de gecelerin sahibisiniz!
Eğer siz verirsiniz bana bu kara öküzü,
Artık yanınızdan bile geçmem.
Eğer vermezseniz bana kara öküzü,
o dağdan o dağa kovalayıp gezdiririz birbirimizi!

“Verin bana kara öküzü
Yiyeyim doyasıya
Verirsiniz onu bana, artık kardeş gibi oluruz birbirimizle
Bu dağlarda komşuluk yaparız birbirimize!”

Yalan ve hileyle orman ayısı
Kandırır kırmızı ve boz öküzleri
Kara öküze saldırır,
Yuvarlayıp sürükleyerek sokar derenin içine...

Kara öküz bakar ki,
kırmızı ve boz öküzler
hiç yaklaşıp müdahale etmiyorlar
Öyle uzaktan bakıyorlar.
Böğürür kara öküz, der ki:
“Kardeşlerim!
Neden beni yalnız bırakırsınız?
Bu nasıl kardeşlik!
Neden öyle uzak durursunuz?
Ayıya kulak asmayın
O sizi kandırıyor!
Benden sonra sıra size gelecek,
Sizi de yiyecek yoksa!
Kardeşine ihanet eden,
daha beter ölür oysa!”
Böyle der kara öküz,

sesi kesilir düşer yerlere, geçer kendinden...
Ormanın ayısı üstesinden gelir kara öküzün,
boğarak öldürür.
Sürükleyip götürür mağarasına,
sevinç ve mutlulukla dans eder.
Kendi zekasıyla övünür,
yoktur benden büyük paşa, der.
Aradan iki-üç gün geçince,
Yine dışarı çıkar,
ağır ağır gelir öteden
şarkı söyleyerek:
“Ne kadar da lezzetliydi kara öküzün eti!
Şimdi de kırmızı öküzün yanına gitmeli!
Kandırayım ikisini de,
Birbirinden uzaklaştırırım!
Üzerine atlayıp, içinden ciğerlerini söküp yiyeyim...!”

Salınıp gelir Ayı kardeş!
Yine ağır ağır gelmektedir.
Gelip yaklaşınca boz öküze,
der ki boz öküz:
“Ayı kardeş, niçin geldin?”

Ayı der ki:
“Kardeş, kardeş!
Ağalık desen, sana layık!
Paşalık desen, yoktur senden öte!
Ağa da sensin, paşa da bizzat sen!
Sen ki bana hem paşasın, hem babasın.
Sen gel ver bana bu kırmızı öküzü,
Bana bırak yiyeyim onu,
Verirsen onu bana, çekip giderim bu dağlardan
And içerim ki, bir daha da gelmem senin tarafına!”

Kandırır boz öküzü ayı.
Boz öküz, kırmızı öküzü bırakıp uzaklaşır.
Boz öküz uzaklaşınca, yalnız kalır kırmızı öküz.
Kırmızı öküz bakar ki, ayı öteden gelmektedir,
Kırmızı öküz dönüp, boz öküze bakabilir.
Şimdi anlar ki, eyvah ey!
Ormanın ayısı ile boz öküz anlaşmış,
Boz öküz gittikçe uzaklaşmakta...
Arkasından seslenir:

“Kardeşim beni neden yalnız bırakırsın?
Ayı seni kandırmakta!
Bir gün yalnız kaldığında, seni de yiyecektir ayı
Gel gitme! Ayı güçlüdür,
Bizden kimse tek başına onunla başedemez!”
Dinlemez boz öküz, gider uzaklaşır dere yolundan.

Ayı vurur kırmızı öküze, yapıştırır yere.
Düştüğünde yere kırmızı öküz, kara öküz gelir gözlerinin önüne:

“Kardeşlerim!
Neden beni yalnız bırakırsınız?
Bu nasıl kardeşlik!
Neden öyle uzak durursunuz?
Ayıya kulak asmayın
O sizi kandırıyor!
Benden sonra sıra size gelecek,
Sizi de yiyecek yoksa!
Kardeşine ihanet eden,
daha beter ölür oysa!”
Kendi kendine der ki “Demek ki er ya da geç,
hain olan kendi yaptığının daha beterini görür!”

Kırmızı öküzün artık dayanacak gücü kalmaz,
Ayı pençelerini sokar öküzün iç organlarına,
Sürükler kırmızı öküzü götürür mutfağına,
Oturur üstüne, yer onu doyasıya.

Günlerden sekizinci gündür.
Ayı yine dışarıya çıkar,
Söyler şarkısını:
“Ne lezzetliydi kara öküzün eti!
Çok tatlıydı kırmızı öküzün iç-organları!
Boz öküz zaten aptalın-delinin teki
Hele bir gidip dolanayım çevresinde!
Onun da ruhunu alayım,
muradıma böylece ermiş olayım!”

Ayı etrafı gözetler,
Gelir boz öküzün önüne.
Boz öküz bakar ki,
Ormanın ayısı öteden gelmekte, der ki:
“Ey ayı, bu sefer derdin ne?
Kara ve kırmızı öküzleri
sana av olarak verdim!
Hani, sen yemin etmemiş miydin,
Bir daha gelmeyecektin benim tarafa?”

Ormanın ayısı kalkar ayağa,
İki ayak üstünde başlar oynamaya,
der ki:
“Ha ha, sen de inandın ha?
Sen akıllı olsaydın,
Kardeşlerini elime vermezdin!
Bak şimdi yapayalnız kaldın...!
Yapabiliyorsan, kurtul bakalım elimden!”
Ayı boz öküzü itekleyip devirir,

Boz öküz bakar ki, ayıya gücü yetmiyor,
Şimdi akli başına yeni gelir, ah-vah eder:
"Bu neydi böyle, kendi elimle bela yaptım!
Döndürüp dolaştırıp kendi başımı yaktım!
Nasıl da kandım hain ayının sözüne
Kardeşlerimi götürüp ona yem ettim!"

Birden gözlerinin önüne gelir,
Kara öküzün ve kırmızı öküzün hayali:
"Hainlik kimseye bir şey kazandırmaz,
Kim hainlik ederse,
Kendi mezarını kendi eliyle kazmış olur!"

Boz öküz soğuk terler döker,
Yorulur, hiçbir kuvveti kalmaz.
Ayı oturur başına, onu da boğar
Boz ayının gözleri kapanır, sesi kesilir.
Ayı onu sürükler götürür mutfağına
Ve sonunda muradına tam erer...

Ertesi gün çıkar dağların zirvesine,
Korkusuzca ve utanmadan böğürür:
"Eğer bu dünya deliler ile dolu olmasaydı,
akıllılar nasıl dem u devran sürerdi?
Eğer öküzler bana karşı birbirine sırtını verseydi,
Ben nasıl onların üçünü birden yerdim?
Benim bu sezen aklım olmasaydı,
Bu dağlarda şimdi çoktan açlıktan ölmüştüm bile!"

Bu dağlarda üç tane öküz vardı.
Üçü de birbiriyle kardeş gibiydi.
Biri kara,
Biri kırmızı,
Biri de boz renkliydi...
Üçü de beraber bu dağların büyükleriydi.
Ayının sözüne güvendiler,
Üçü de arka arkaya kanıp inandılar.
Birbirine hainlik ettiler...
Sonunda,
üçü de ayıya yem oldular...

* Yöre: Dersim, Derleyen: Hawar Tornêcengi, Çeviren: Sinan Usarr